

Budapesti Corvinus Egyetem
Társadalomelméleti Szakkollégium
Egy féléves kurzus

Pál Gábor:

Beszélő politika: közösség, identitás, ellenség

A kurzus a politikatudomány hagyományos kérdésvetéseinek körét igyekszik tágítani. Erre a nem csupán a témaválasztás, vagyis a politikai közösség, az identitásképzés, és a ellenségteremtés ezer szállal egybeszótt problematikája, hanem maga a megközelítés, a diszkurzív politológia is jó esélyt kínál. Ez a formálódó és rangját fokról-fokra elnyerő irányzat ugyanis karakteréből és teoretikus környezetéből (hermeneutika, kommunikációelmélet, szimbolikus antropológia stb.) adódóan eleve interdiszciplináris jegyeket hordoz. A „kör” tehát ilyenformán nem kizárólag a szűken vett politikatudomány területéről érkezők számára szerveződik, és nem igényel különösebb elő-képzettséget. Persze nem árt egy kis nyitottság és olvasottság, de – szakkollégiumról lévén szó – ezekben vélhetően nincs hiány. A referátumos rendszerben elképzelt foglalkozásokon a problémák szélesebb elméleti kontextusba helyezése, alapos megvitatása, továbbá új szempontok és értelmezési lehetőségek kialakítása játszhatja a főszerepet.

Tematika

1. Bevezetés: A szemléleti keretek vázolása, a tematika és az irodalom áttekintése
2. Kiindulópontok: esszencializmus vs. konstruktivizmus
CALHOUN, Craig (1998): Társadalomelmélet és identitás politikák. In Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Budapest, Osiris – Láthatatlan Kollégium, 99–113. p.
3. Egyén, (ön)értelmezés, narratív identitás
BODA Zsolt (2000): A komunitárius elmélet: identitás, kultúra, értelmezés. In Szabó Márton (szerk.): *Beszélő politika. A diszkurzív politikatudomány teoretikus környezete*. Jászöveg Műhely Kiadó, Budapest, 138–161. p.
4. Etnikai identitás és nacionalizmus
HOBSBAWM, Eric J. (1993): Etnikai identitás és nacionalizmus. *Világosság*, 4. szám, 19–28. p.
5. A közösségek fennmaradása: a különbözőség és a különlegesség mítoszai

SMITH, Anthony D. (1995): Kiválasztott népek: miért maradnak fenn egyes népcsoportok? In Bretter Zoltán – Deák Ágnes (szerk.): *Eszmék a politikában: a nacionalizmus*. Pécs, Tanulmány Kiadó, 27–51. p.

6. A hasonulás szinterei

BARTH, Frederick (1996): Régi és új problémák az etnicitás elemzésében. *Regio*, VII. évf., 1. szám. 3–25. p.

7. Versengő közösségek, szimbolikus konfliktusok

HARRISON, Simon (2000): A szimbolikus konfliktus négy típusa. In Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt (szerk.): *Szövegváltozatok a politikára. Nyelv, szimbólum, retorika, diskurzus*. Nemzeti Tankönyvkiadó–Universitas, Budapest. 193–211. p.

8. Kollektív önmeghatározás: ellenfogalmak és/vagy ellenségfogalmak

KOSELLECK, Reinhardt (1998): Ellenségfogalmak. In Szabó Márton (szerk.): *Az ellenség neve*. Budapest, Józseveg Műhely Kiadó. 12–23. p.

9. Az ellenségteremtés hasznáról és káráról

EDELMAN, Murray (1998): Politikai ellenségek konstruálása. In Szabó Márton (szerk.): *Az ellenség neve*. Budapest, Józseveg Műhely Kiadó. 88–123. p.

10. A biologizáló diskurzus és a test „átpolitizálása”

FOUCAULT, Michel (1992): Életben hagyni és halálra ítélni: a modern rasszizmus gyökerei. *Világosság*, 1. szám, 45–53. p.

11. Rasszizmus versus kulturális fundamentalizmus

STOLCKE, Verena (1998): A kultúra nyelvén. In Zentai Violetta (szerk.): *Politikai antropológia*. Budapest, Osiris – Láthatatlan Kollégium. 186–202. p.

12. A politika mint határvita: tematikák, stílusok és szerepek

SZABÓ Márton (2003): Vázlat a politika diszkurzív értelmezéséről. In Szabó Márton (szerk.): *A diszkurzív politikatudomány alapjai*. Budapest, L'Harmattan Kiadó. 142–165. p.